

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Kaniové, soudce Ivo Pospíšila a Michala Bobka v právní věci žalobkyně: **T. T. N.**, zastoupena Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem se sídlem Stodolní 834/7, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 7. 2024, č. j. OAM-759/ZA-ZA11-HA15-2024, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 9. 2024, č. j. 62 Az 34/2024 - 25,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II.** Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně požádala v České republice o mezinárodní ochranu dne 6. 6. 2024, přičemž uvedla, že Vietnam opustila v březnu 2019 z ekonomických důvodů; cestovala nejprve přes Ukrajinu, Moldavsko a Rumunsko, kde krátce pobývala, přijala práci v Bělorusku, kde zůstala až do května 2024. Pracovala nelegálně, přičemž v Bělorusku nedostala zaplacení. Návratu do Vietnamu se obává kvůli dluhům, které chce splatit prací v ČR, protože výdělek ve vlasti by na to nestačil. Ve Vietnamu neměla problémy s úřady ani z důvodu rasy, národnosti, náboženství či politického přesvědčení.

[2] Žalovaný rozhodnutím ze dne 2. 7. 2024, č. j. OAM-759/ZA-ZA11-HA15-2024 (dále též jen „napadené rozhodnutí“), zamítl žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále též „zákon o azylu“), neboť žalobkyně uvedla pouze ekonomické důvody.

[3] Proti tomuto závěru žalobkyně brojila žalobou ke Krajskému soudu v Ostravě, který ji shora označeným rozsudkem zamítl. Soud shledal, že byly splněny podmínky stanovené v § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné. Žalobkyně netvrdila ve správním řízení žádné azylově relevantní důvody pro postup podle § 12 zákona o azylu, ani ve správním řízení nenamítala, že by jí hrozilo nebezpečí odůvodňující udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Žalovaný správně

identifikoval důvody podání žádosti jako toliko ekonomické. Soud rovněž uzavřel, že argumentace žalobkyně je obecná, neurčitá a její žalobní tvrzení se rozcházejí s informacemi sdělenými správním orgánům; nesouhlasil ani s tím, že by se jí ze strany správního orgánu dostalo nedostatečného poučení.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížnost.

[5] V ní namítla, že správní orgán i Krajský soud v Ostravě nesprávně posoudily její žádost o mezinárodní ochranu, zejména s odkazem na § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu. Soud podle ní pouze formálně převzal závěry správního orgánu, aniž by se detailně zabýval jejími obavami z návratu do Vietnamu kvůli vysokým dluhům a hrozbám od věřitelů, což bagatelizoval jako ekonomické důvody. Dále uvedla, že správní orgán nezkoumal její příběh v celkovém kontextu, nevyzval ji k upřesnění relevantních azylových důvodů a neposkytl jí adekvátní poučení během pohovoru.

[6] Stěžovatelka dále poukázala na to, že její dluhy ve Vietnamu, lichvářské praktiky věřitelů a obavy z nelidského zacházení při návratu naplňují podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Tyto obavy představují více než jen ekonomický problém, neboť se týkají ohrožení jejího života a důstojnosti. Správní orgán podle ní neadekvátně vyhodnotil situaci ve Vietnamu a soud opomenul prověřit podrobně její individuální příběh, včetně problémů se zaměstnáním, diskriminace žen a korupce v zemi původu.

[7] Stěžovatelka tvrdí, že správní orgán i soud nedodržely zásady spravedlivého procesu tím, že jí neposkytly dostatečné poučení o nutnosti přesně popsat všechny relevantní důvody její žádosti. Tím bylo podle ní ovlivněno její vyjádření při pohovoru, což vedlo k formalistickému posouzení její žádosti jako zjevně nedůvodné. Zároveň namítla, že nebyla provedena důkladná analýza podmínek ve Vietnamu.

[8] Žalovaný ve svém vyjádření setrval na důvodnosti a správnosti své argumentace uvedené v napadeném rozhodnutí, které ostatně přitakal i krajský soud v napadeném rozsudku; navrhl proto odmítnutí podané kasační stížnosti jako nepřijatelné, případně zamítnutí jako nedůvodné.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a byla podána v zákonné lhůtě. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[10] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. O přijatelnou kasační stížnost se dle citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: 1. kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2. kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3. kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4. pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu

pokračování

shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] Kasační stížnost je **nepřijatelná**.

[12] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tvrzenou nepřezkoumatelností rozsudku krajského soudu. Shledal přitom, že napadený rozsudek splňuje beze zbytku kritéria přezkoumatelnosti (viz např. rozsudky ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, či ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017 - 38). Z jeho odůvodnění je zjevné, že soud rozhodnutí žalovaného přezkoumal a že se žalobními námitkami zabýval. Z rozsudku jsou patrné úvahy, z nichž soud vycházel, a je seznatelné, z jakých důvodů soud ke svým závěrům dospěl. Kasační soud přitom neshledal, že by krajský soud převzal jenom závěry žalovaného, aniž by věc sám řádně posoudil.

[13] Žadatel musí v řízení o udělení mezinárodní ochrany nejprve tvrdit existenci důvodů relevantních z hlediska mezinárodní ochrany. Správní orgán je následně povinen zjistit skutečný stav věci v rozsahu důvodů, které žadatel uvedl. Není ovšem jeho úkolem za žadatele tyto důvody domýšlet (viz rozsudek ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, č. 181/2004 Sb. NSS). Judikatura dospěla k závěru, že pokud žadatel uvádí pouze důvody ekonomické, nemůže namítat, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav, pokud nezjišťoval důvody jiné, žadatelem neuvedené (viz rozsudky ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 - 42, a ze dne 25. 7. 2013, č. j. 2 Azs 5/2013 - 27). Pouhé uvedení ekonomických důvodů je přitom zákonným důvodem pro zamítnutí žádosti ve smyslu § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu (viz usnesení ze dne 24. 7. 2024, č. j. 1 Azs 136/2024 - 26). Za zcela standardní (a plně dostatečné) pak kasační soud hodnotí i poučení, které se stěžovatelce dostalo ze strany správního orgánu. Stěžovatelce i jejímu právnímu zástupci se rovněž dostalo možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, čehož však nevyužili.

[14] Kasační soud se opakovaně situací vietnamských dlužníků žádajících o azyl zabýval (srov. usnesení ze dne 6. 1. 2022, č. j. 5 Azs 61/2020 - 30, nebo ze dne 25. 9. 2023, č. j. 5 Azs 99/2023 - 31, či ze dne 19. 10. 2023, č. j. 10 Azs 219/2023 - 32 a další). Dospěl přitom k závěru, že ve Vietnamu jsou reálně zajištěny mechanismy účinné ochrany například u policie či jiného státního orgánu a že vietnamská legislativa postihuje případy lichvy. V této věci je klíčové, že stěžovatelka žádné konkrétní obavy ve své žádosti neuvedla. Následná gradace azylového příběhu v podané žalobě a kasační stížnosti neodpovídá skutečností uvedeným v řízení před žalovaným a není ani ničím podložena. Azylově relevantní důvody ve smyslu § 12 a § 14a zákona o azylu tak ani kasační soud neshledal.

[15] Závěrem soud připomíná, že azyl je institutem zcela výjimečným, který neslouží jako náhrada institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců (viz například rozsudek ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 37/2003 - 46).

[16] S ohledem na shora uvedené skutečnosti soud uzavírá, že krajský soud věc posoudil zcela v souladu s ustálenou judikaturou správních soudů a nedopustil se ani jiného hrubého pochybení. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. proto kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost.

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS, část III. 4.). Stěžovatelka v tomto řízení úspěch neměla, a proto nemá právo na náhradu jeho nákladů. Procesně

úspěšnému žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. prosince 2024

Lenka Kaniová
předsedkyně senátu